

БЕСЕДИ

Митрополит Струмички г. Наум

ТОА ШТО СИ ГО ПРИГОТВИЛ, КОМУ ЌЕ ОСТАНЕ?

Рече Господ во приказна: на некој богат човек нивата му беше родила многу; и мислеше во себе, велејќи: што да направам? Немам во што да ги собирам плодовите свои. И рече: ова ќе направам: ќе ги урнам амбарите свои и ќе сосидам поголеми, и таму ќе го собирам сето свое жито и сите свои добра, и ќе ѝ речам на душата своја: душо, имаш многу добра, приготвени за многу години: почивај, јади, пиј и весели се.

Но Бог му рече: безумниче, ноќеска ќе ти ја побарам душата твоја; тоа што си го приготвил, кому ќе остане?

Така бива со оној што собира добра за себе, а не се богати во Бога. (Лука 12, 16-21)

После прочитаното Евангелие, Владиката рече:

„Целиот наш живот е дар Божји. И сиромаштвото е дар Божји, кога сиромавиот со смирение и трпение Му благодари на Бога за него, и го препознава овој дар. И богатството е дар Божји, кога богатиот со смирение и трпение им служи на сиромавите со своето богатство и на тој начин Му благодари на Бога за него, и го препознава овој дар. Кога луѓето би ги препознавале даровите Божји и кога со смирение и благодарност би се однесувале кон нив, даровите Божји би служеле како средство за надградување и остварување на нашата заедница во Богочовекот Христос, нашиот најголем дар Божји и би служеле како средство за наше спасение. Со други зборови, само на тој начин можеме да Му благодариме на Бога кога неговите дарови повторно Нему Му ги принесуваме - Твои дарови од Твоите, на Тебе Ти ги принесуваме за сите и за сè. Делотворниот однос на благодарението од севкупниот наш живот соборно се исполнува со нашето учество во Светата Евхаристија (Благодарение) на Црквата Божја.

Но, како конкретно богатиот „успева да собира“ добра само за себе, а не се богати во Бога, односно како тој своето богатство како дар Божји не Му го принесува конкретно на Бога? За да го објасниме овој негативен пример ќе се послужиме со друг негативен пример од случувањето на Страшниот суд:

Тогаш ќе им каже и на оние што се од левата страна: 'Одете од Мене, проклети, во вечен оган, приготвен за ѓаволот и неговите ангели. Зашто гладен бев и не Ми дадовте да јадам; жеден бев и не Ме напоивте; странец бев и не Ме прибравте; необлечен бев и не Ме облековте; болен и во затвор бев и не Ме посетивте'.

Тогаш и тие ќе Му одговорат и речат: 'Господи, кога Те видовме гладен, или жеден, или странец, или необлечен, или болен, или во затвор и не Ти послуживаме?'

Тогаш ќе им одговори и рече: 'Доколку не сте го направиле тоа на еден од овие најмали браќа и Мене не сте Ми го направиле'. (Матеј 25, 41-45)

Гледаме дека Господ се поистоветува (дури и најповеќе) со секој еден страдалник. Затоа секогаш кога со своето богатство ќе му помогнеме на еден од овие најмали Христови браќа што страдаат, ние не собираме за себе туку се богатиме во Бога.

Сето ова погоре напишано начелно важи најнапред и најповеќе за луѓето што живеат и работат во светот. За монахот, како оној што е мртов за овој свет, начелно важи друго правило. Монахот е должен да Го нахрани, напои, прибере, облече, посети и Му послужи на Христос во своето срце. Секако, за да го оствари ова најнапред треба да го очисти своето срце од страстите, да го осознае 'местото' на срцето, да го открие Царството Небесно внатре во себе и да застане пред Царот на Славата, распнат заради нас и наше спасение.

Ова богатење во Бога се случува на трите степени од духовниот развој: на степенот на очистување на срцето од страстите, на степенот на просветлување и на степенот на обожение.

На првиот степен во Бога се богати оној кој го чисти своето срце од страстите, односно оној кој ги преобразува своите страсти во добродетели, и ги умножува истите. Секако, овој процес мора да се случува во рамките на конкретно и апсолутно послушание, односно кога со слободното потчинување на нашиот ум под умот на духовниот отец престануваме да ја храниме страста на словесниот дел од душата (умот) - гордоста, суетата, високото мислење за самите себе.

На вториот степен во Бога се богати оној кој страда во подвигот за исполнување на Христовите зборови: *љубете ги непријателите свои* и кој својот ум повеќе часови од денот го држи молитвено закопан во своето срце (дури и за време на Светата Литургија) барајќи го само Него, а не Неговите дарови.

На третиот степен на децата Божји им се открива тајната на зборовите на нивниот Небесен Отец дека *сè Мое е ваше* и им се открива соборната димензија на повикот на Духот Божји внатре од нивните срца: Авва, Оче! - им се открива она што светиот старец Софрониј го нарекува плач за целиот Адам.

Господи, помилуј...!"

КОГА ЌЕ СЕ ВРАТАМ, ЌЕ ТИ ПЛАТАМ

„Еден, пак, Самарјанин, кој патуваше, кога дојде до него, го виде и се сожали. И кога се приближи, му ги преврза раните, поливајќи ги со елеј и со вино; па, откако го качи на добитокот свој, го однесе во гостилница и се погрижи за него. А утредента, на кинисување, извади два динарија, му ги даде на гостилничарот и му рече: *Припази го; а ако потроши нешто повеќе, кога ќе се вратам, ќе ти платам.*“ (Лука 10, 33-35)

Сите сме ние гости на овој свет, кои повеќе кои помалку повредени од демоните - разбојниците, сместени од милостивиот Самарјанин на лекување во гостилницата - Црквата. Гостилничар е Епископот (или свештениците). Милостивиот Самарјанин - Христос му остава сè што му е потребно на гостилничарот за да ги догледа и излекува сите оние чии срца и души се повредени од демонскиот напад. Богочовекот Христос му остави на свештенството и личен пример и неисцрпна благодат така што повредениот гостин никогаш не може да потроши повеќе од тоа. Ветувањето за доплата се однесува само за малодушните гостилничари. Затоа, на гостилничарот му останува само совесно и смирено да ја изврши работата за која му е однапред платено. А ако работата ја заврши како дете Божјо (а не како наемник) трошејќи од себе и повеќе од она што му е платено, блазеси му на таквиот гостилничар кој Бога ќе Го направи свој „должник“. Него Бог ќе го направи син Свој по благодат, а каква било друга доплата веќе не е воопшто важна... Господи Исусе Христе, помилуј ме грешниот!

ЈАРЕМОТ МОЈ Е БЛАГ И БРЕМЕТО МОЕ Е ЛЕСНО...

На почетокот, Христовиот јарем и Христовото бреме (односно исполнувањето на Неговите заповеди) ни изгледаат и навистина се тешки (затоа што сме наследници на последиците од Адамовиот пад); а потоа, како што го чистиме срцето од заробеноста на страстите и како што нашиот подвиг преминува од претежно аскетски во претежно благодатен, гледаме дека Неговиот јарем е навистина благ и бремето Негово е навистина лесно, односно, на крај, гледаме дека воопшто и не постојат. Нашиот подвиг преминува од претежно аскетски во претежно благодатен од моментот кога Бог ни го открива местото на срцето и кога ни го дава дарот на умносрдечната молитва.

И обратно, демонската понуда (односно демонскиот јарем и бреме) на почетокот изгледа примамлива и лесна за спроведување во дело (како соодветна на човековите извитоперени страсти), но со нејзиното прифаќање и остварување човекот само продолжува да ги храни своите страсти и на тој начин останува заробен на гревот и на демонот, на неуспехот и на несреќата и на болеста, а на крај и на смртта и на пеколот. Паѓајќи во грев и останувајќи во непокајание, човекот ја нарушува заедницата со Бог (од Кого и за Кого сме создадени), односно останува без Неговата животворна благодат, и на крај сфаќа, ако веќе не е доцна, дека демонскиот јарем и бреме се всушност неподносливи. Прифаќајќи ги и носејќи ги демонскиот јарем и демонското бреме, човекот ги промашува смислата и предназначението на своето постоење.

Но што вели Христос, намерно, во истото евангелско четиво, сакајќи да ни го покаже патот по кој треба да врвине: научете се од Мене зашто сум кроток и смирен по срце. Значи не вели: научете се од Мене зашто сум несреброљубив или несластољубив, туку го потенцира токму ова - зашто сум кроток и смирен по срце. Ако знаеме дека нашата духовна борба се одвива против трите главни страсти - славољубие, среброљубие и сластољубие, тогаш од Христовите зборови веднаш ни станува јасно од каде треба да почнеме и со која страст се води нашата главна борба, можеби и до крајот на животот. Значи, Богочовекот Христос јасно ни покажува што се потенцира и во што е суштината на нашиот подвиг, а тоа е борбата со страста на умот - гордоста, односно со суетата (со нашето високо мислење за самите себе), која е извор на сите останати страсти и гревови и падови.

Борбата против апсолутната гордост, против духовите на злото од поднебесјето, се одвива со апсолутно смирение, односно со апсолутно послушание. Господ Христос со личен пример ни го покажа и го востанови подвигот на апсолутното послушание: *Сам се смири, откако стана послушен дури до самата смрт, и тоа смрт на крст* (Фил. 2, 8). Секако, апсолутното послушание не Му беше потребно Нему, туку ни е потребно нам.

Тој подвиг, пак - апсолутното (слепото, совршеното) послушание кон духовниот отец, доброволно и слободно прифатено - според светите Отци, е единствениот лек за нашата болест. Апсолутното послушание е апсолутен прекин на хранењето на страста на нашиот ум - гордоста. Значи, потребно е, како што и другпат сум ви кажувал, нашиот горд, расеан и затемнет ум да се смири и потчини на друг ум, на умот на духовниот отец. Тоа е конкретно реализирано послушание кое трае сè до откривањето на местото на срцето и соодветната на тоа молитва. Според светите Отци, послушанието овозможува безгрижност и нерасеаност во молитвата, а чистата молитва - очистување и просветлување на умот, прво на неговата енергија а потоа и на неговата суштина. Умот станува смирен, собран во срцето и просветлен - состојба што никогаш нема да им биде позната на оние што не поминале низ овој светоотечки опит.

Можеби на некои христијани таквиот јарем и бреме им изгледаат тешки, но затоа не треба да забораваме дека во својот подвиг, според Евангелието, некои ќе принесат 30, некои 60, некои 100 плодови... Сè зависи од личната волја и од посветеноста и љубовта кон Бога, односно зависи од тоа дали имаме синовски или пак робовски и наемнички однос кон нашиот небесен Отец. Зависи од тоа колку, слободно и непринудено, самите ќе одлучиме да слушаме. Апсолутното послушание е идеал и предание од светите Отци кон кој треба да се стремиме, секој според својата желба и сили. Тоа не е мислење на овој или оној духовник, кое заради нашата мала љубов кон Бога и раслабеност во подвигот можеме, самооправдувајќи се, да си дозволиме да го релативизираме и негираме. Апсолутното послушание е на сила сè до добивањето на дарот на молитвата во срцето. Потоа, природно, односот со духовниот отец стекнува друг квалитет.

Апсолутното послушание не важи единствено во случај кога духовното чедо сака својот живот да Го посвети на Бог и да стане монах, а неговиот духовен отец - оженет свештеник - тоа не му го дозволува, па дури, наместо тоа му советува да се жени или мажи. Во нормален случај, одлуката за нечие посветување на Бог преку монашкиот живот треба да се препушти на опитен духовен отец - свештеномонах. Надвор од власта на оженетиот духовен отец, во нормален случај, е одлуката за нечие одење во манастир или не. Како ќе одлучува за тоа за кое нема поим?! А кога веќе говориме за ова, знаеме што вели светиот апостол Павле - кој се жени, или мажи, се труди да ѝ угодува, сакал-нејќел, пред сè на жената односно на мажот, а не на Бог (види 1 Кор. 7, 32-34). И пак се враќаме на она 30, 60 или 100... или не дај Боже - ништо.

ДА БЕВТЕ ОД ОВОЈ СВЕТ, ТОГАШ СВЕТОТ ЌЕ ГО ЉУБЕШЕ СВОЕТО

„Оваа заповед ви ја давам: да се љубите еден со друг. Ако светот ве мрази, знајте, дека Мене светот уште пред вас Ме замрази. Да бевте од овој свет, тогаш светот ќе го љубеше своето; но бидејќи не сте од светот, туку Јас ве избрав од светот, затоа светот и ве мрази (Јован 15, 17-19).

Гледате, Христос ни дава заповед да се љубиме едни со други, додавајќи на друго место дека по таа љубов ќе нè познаат како Негови ученици. Љубовта е отсуство на секое зло. Не е возможно во нас да негуваме лоши мисли, од нашата уста да излегуваат лоши зборови (озборување, осудување) и да правиме лоши дела, и тоа најчесто против нашите ближни по вера, а истовремено да се наречеме ученици Христови.

Злото кое го прифаќаме и негуваме внатре во нас, самите нас нè разорува, а не оној против кого е насочено. Еве на пример, кога му мислиме лошо на некого, зар не чувствуваме дека ја прекинуваме молитвата, зар не чувствуваме дека расположението на душата ни се менува кон зло, зар не чувствуваме дека си го валкаме срцето, зар не чувствуваме дека отстапува благодатта Божја од нас и зар не чувствуваме дека пребиваме во темнина? Кому тогаш му штети злото во нас, на оние против кое е насочено или на нашите душа и срце? Секако, плодот на злото ние ќе го вкусиме.

Кога некого озборуваме, клеветиме и осудуваме, зар не чувствуваме дека ги нарушуваме Божјите заповеди и дека отпаѓаме од Него? Кому тогаш му штетат озборувањето, клеветите и осудувањето, на оној против кого се насочени или на оние кои тоа го прават? Нормално, на оние кои тоа го прават. Според Светото Евангелие, кој суди и осудува ќе биде суден и осуден. А што се случува со оној кого го озборуваат, клеветат и осудуваат? Ако е праведен, ќе добие достоинство на блажен: *Блажени сте вие, кога ќе ве срамат и прогонат и кога ќе говорат против вас секакви лоши зборови лажно заради Мене (Мат. 5, 11)*. Ако е неправеден, Бог ќе му прости, затоа што кога веќе еднаш го осудиле на земјата, нема да му судат за истото и на Небото. Секако, треба да се покае и да не ги повторува своите гревови.

Кога против некого правиме лоши дела, зар не стануваме противници Божји? Затоа што Христос рече: *ако сте му направиле на еден од овие Мои најмали браќа, Мене сте Ми направиле (Мат. 25, 40)*. Сега да ве прашам: лошите дела му штетат на оној против кого ги правиме, или ги разоруваат нашите душа и срце? Нормално, дека штета се случува кај оној што обземен од демонот ја исполнува неговата волја и на тој начин се подготвува за вечна заедница со него и за вечно оддалечување од Оној Кој е бесконечен и сегде присутен. А што се случува со оној кој го трпи лошото дело? Истото. Ако е праведен, ќе добие и мачнички венец. Ако е неправеден, ќе добие соодветно простување на гревовите, затоа што не може и тука и во Царството Небесно за исто дело да трпи казна.

Но, дали е лесен нашиот подвиг на љубовта? На почеток - не! Треба да се принудуваме да љубиме и чиниме добро, иако можеби тоа не го чувствуваме во нас. Како што вели старец Силуан: треба да живееме исто како кога благодатта не се крие од нас. Тоа е активен аскетски подвиг во очекување на благодатниот... Без аскетско-благодатна љубов и кон непријателите нема премин од вториот на третиот степен од духовниот раст - обожението, и нема непрестајна умносрдечна молитва. За премин од прв на втор степен воопшто и да не збориме.

Но, што значи тоа: *бидејќи не сте од светот, туку Јас ве избрав од светот, затоа светот и ве мрази*? Кој е тој „свет“ што нè мрази? Според светите Отци, тоа се демоните и луѓето кои наоѓајќи се под нивна контрола ја исполнуваат нивната волја. А кој не е дел од светот? Само кога сме во апсолутно (слепо или совршено) послушание на нашиот духовен отец, односно кога сме вистински на патот на очистувањето на нашето срце или кога веќе доволно сме го очистиле срцето од страстите и сме го добиле дарот на молитвата во срцето, ние престануваме да бидеме дел од светот. Оние чие срце е заробено од страстите (и затоа не го знаат местото на срцето и го немаат дарот на умносрдечната молитва), а не се и во послушание кон духовен отец, се сè уште дел од светот.

Но, не треба да се плашиме од овие кутри созданија, од демоните и од луѓето под нивна контрола: *не плаши се мало стадо, зашто волјата на Мојот Отец Небесен е да ви го даде Царството* (Лука 12, 32). Значи не треба да се плашиме, затоа што Господ ни дал и сила да ги победиме и ја ограничил интензивноста на нивната борба против нас согласно силите со кои ние располагаме.

Господ сè мудро устроил за наше спасение и духовно растење. На првиот степен од духовниот раст демонот има дозвола да нè нападне само од внатре преку помислите кои ни ги предлага, а согласно страстите од кои сме заробени. На вториот степен демонот нема сила да нè нападне од внатре бидејќи срцето е доволно очистено од страстите (така што ние не сме дел од светот, односно под контрола на демонот); и за да го поттикне непреобразениот дел од нив, тој има дозвола да користи не само помисли туку и реално искушение преку луѓето, неговите слуги (кои се дел од светот, односно под контрола на демонот). На пример: наместо помисла за жена или маж се случува искушение од реален човек; наместо помисла за имот и пари се случува реално искушение, преку човек, за стекнување со пари и имот на недозволен начин (а дури и да е начинот дозволен, не треба сигурноста на нашата ипостас да ја базираме на парите туку на Господ); наместо помисла за човечка власт и слава, се случува реално и предвремено добивање на истите во замена за Божјата власт и слава. Како што велат Отците, демонот толку многу се плаши од умносрдечната молитва што е спремен дури и од крајот на светот да придвижи човек преку кого ќе се обиде истата да ја прекине во нас, преку кој било од горенаведените начини. На третиот степен од духовниот раст демонот има дозвола и реално, видливо да се појави пред очите на светите луѓе за да ги исплаши и одврати од патот, како што гледаме во житијата на Светиите, или да ги натера луѓето - неговите слуги, да ги мачат и убијат Светиите, како што исто гледаме во житијата на свети Димитриј Мироточив и на другите свети маченици.

По молитвите на светиот великомаченик Димитриј, и на сите Светии, Господи Исусе Христе, Боже наш, помилуј нè!“

ТРАДИЦИЈА НА СИГУРНО ШТЕДЕЊЕ

Вашата доверба кон нашата банка ја создаде традицијата на сигурно штедење.

Во изминативе 52 години заедно стигнавме до бројката од 499.379 штедачи и 744.334 штедни книшки во 29 експозитури во Скопје, 12 експозитури и 7 филијали во целата Република.

Вие ја одбравте Комерцијална банка, бидејќи ѝ верувате. А Вашето сигурно штедење е нашата прва обврска.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ - ТРАДИЦИЈА НА СИГУРНО ШТЕДЕЊЕ

комерцијална Банка ад
скопје

Инфоцентар: 02/3296-800
www.kb.com.mk

e-mail: stedenje@kb.com.mk